

MENDELOVA ZEMĚDĚLSKÁ A LESNICKÁ UNIVERZITA
V BRNĚ

LESNICKÁ PEDOLOGIE

Prof. Ing. Emil Klimo, DrSc.

1. Úvod.

Pedologie je nauka, která si klade za cíl, objasnit genezi půd, charakterizovat jejich vlastnosti, stanovit klasifikační systém, zpracovat rozšíření půdních jednotek na zemském povrchu, jakož i určit možnosti hospodářského využívání půd. Využívání půdy je diferencováno podle různé lidské aktivity. Lesníky ovšem zajímá využívání půdy jako prostředí pro růst lesních porostů.

Termín "pedologie" pochází z řeckých slov "pedon", což znamená "země" a slova "logos", což znamená věda. Vedle pojmu pedologie se dnes obecně diferencoval i pojem "lesnická pedologie", která ač má kořeny v počátcích svého vývoje v obecné науce o půdě, rozpracovala své vlastní metody a postupy. Pro rozvoj každé nauky má rozhodující význam úroveň společensko-výrobní činnosti v daném oboru. Tak tomu bylo u rozvoje zemědělské pedologie a rovněž rozvoj lesnické pedologie je vyvolán i rostoucím významem lesů v ekonomice společnosti i jeho významem pro udržení zdravého životního prostředí člověka. ZONN /1977/ charakterizuje dvě typické zvláštnosti lesnického půdoznalství:

- 1/ nepřetržitost evolučního vývoje a existující výměna látek a energie
- 2/ tvorba organického horizontu na půdním povrchu

Pokud uvažujeme rozdílnost lesních půd ve srovnání s půdami kultivovanými, je nutné brát v úvahu historický vývoj využívání půdního fondu obecně. V naší krajině, která byla původně pokryta přirozenými lesními nebo travními ekosystémy, se postupně větší část půdního fondu kultivovala pro účely zemědělské výroby a jako lesní půdní fond zůstaly pouze půdy, které svou polohou a vlastnostmi nejsou vhodné pro zemědělskou produkci - tak zvaná absolutní lesní půda. Část půd doposud využívaných lesnicky, lze kultivací přeměnit na půdy zemědělské. Tato druhá kategorie půd se ovšem zpravidla nachází v krajině s minimálním procentem lesnatosti, což brání změnit využití těchto půd z důvodů zachování ekologické rovnováhy celé krajiny.

Tak jako nelze označit půdy agronomicky kultivované za půdy plně člověkem ovlivněné, tak většinou nelze ani dnešní lesní půdy označit jako produkt pouze přírodních faktorů, protože faktor lidské aktivity ať již uvědomělé, vyplývající z intenzifikace lesního hospodářství, tak i z hlediska vlivů člověka obecně, se rovněž výrazně projevují v různém stupni.

Lesní půdy v jejich přirozeném vývoji mohou být sice rovněž narušovány faktory, jako vítr, ohně, vodní eroze a pod., avšak destruktivní vlivy, vyplývající z hospodářské činnosti člověka nabývají stále větší převahu a mohou ovlivnit jak fyzikální vlastnosti, obsah organické hmoty a živin, tak i populace půdní mikroflóry a fauny. I když skutečnost, že hospodářská lesnická praxe přibližuje postupně trend vývoje lesních půd půdám zemědělským, nelze doporučit aplikaci výsledků zemědělského výzkumu na problematiku lesních půd. I při intenzivních způsobech hospodaření si lesní půda zachovává do značné míry charakter přírodního útvaru, což podmiňuje zejména relativně dlouhodobá obnovní doba lesních porostů, během které probíhají procesy výměny látek mezi lesním porostem, půdou a atmosférou, tvoří se určitá forma humusového horizontu, jakož i specifický charakter biologické půdní aktivity.

Půda byla definována z mnoha pohledů. Za lesní půdu se považuje kyprá,